

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія з видавничої справи, культури та української філології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

 Олексій ЖИЛЬЦОВ
« » 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕКСТОЗНАВСТВО

для студентів

спеціальності
освітньо – професійної програми
освітньо-каліфікаційного ріня

061 Журналістика
Видавнича справа та редагування
«молодший спеціаліст»

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554 Начальник відділу моніторингу якості освіти
Програма № <u>1657/20</u>
<u>С.С.С.</u> (підпис)
_____ (прізвище, ініціали)
« » 20 <u>20</u> р.

Київ – 2020

Розробник: Засць Валентина Григорівна, викладач Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук

Робочу програму схвалено на засіданні циклової комісії з видавничої справи, культури та української філології
Протокол від 31 серпня 2020 р. № 1

Голова циклової комісії з видавничої справи, культури та української філології Олена ГРУЗДЬОВА

Робочу програму перевірено

«_____» _____ 2020 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи Зоя ГЕЙХМАН

Заступник директора з навчальної роботи Яніна КАРЛІНСЬКА

Пролонговано:

на 20_/20_ н.р. (_____), «_____» _____ 20__ р Протокол № _

на 20_/20_ н.р. (_____), «_____» _____ 20__ р Протокол № _

на 20_/20_ н.р. (_____), «_____» _____ 20__ р Протокол № _

на 20_/20_ н.р. (_____), «_____» _____ 20__ рПротокол № _

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Вид дисципліни	Обов'язкова
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів/годин	2/60
Курс	3
Семестр	6
Кількість змістових модулів за розподілом:	2
Обсяг кредитів	2
Обсяг годин, в тому числі:	60
Аудиторні	36
Модульний контроль	4
Семестровий контроль	+
Самостійна робота	20
Форма семестрового контролю	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Дисципліна «Текстознавство» є базовою нормативною для спеціальності «Видавнича справа та редагування». Мета навчальної дисципліни полягає в отриманні студентами потрібної теоретичної бази про текст, набутті практичних навичок та вмінь редакторської роботи з текстом.

Завдання навчальної дисципліни:

- висвітлити основні етапи становлення та розвитку текстознавства в світі та Україні;
- дослідити проблематику тексту у видавничому процесі;
- визначити роль текстознавства у редагуванні та коректурі тексту;
- сформувати у студентів загальне уявлення про структуру, зміст, характер і специфіку професійної редакторської роботи над текстом;
- сприяти засвоєнню методологічних принципів побудови журналістських текстів.

Об'єктом навчальної дисципліни є підготовка спеціалістів редакторської та видавничої справи, що допомагає охопити ключові поняття роботи з текстом.

Предметом дисципліни є процес цілеспрямованої підготовки студентів до видавничої справи та редагування через представлення базових професійних вмінь та навичок роботи з текстом.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен набути такі **компетентності**:

- аналізувати основні етапи розвитку текстознавства;
- накопичувати наукову базу з вивчення тексту;
- характеризувати парадигми творення та існування тексту, основою якого є взаємозв'язок автора, редактора, реципієнта;
- аналізувати аспектні співвідношення понять «текст» і «дискурс», аргументуючи їхні відмінності;
- оперувати у процесі професійної діяльності фундаментальними елементами тексту;
- оперувати поняттями та термінами текстознавства;
- використовувати теоретичну базу та досвід кращих попередників фаху;
- демонструвати на практиці власні тексти, детально їх аналізуючи за структурними і смисловими критеріями;
- об'єктивувати текст з погляду різних дисциплін: теорії комунікації, лінгвістики, семантики, прагматики;
- самостійно й результативно володіти технікою аналізу тексту, базуючись на поглядах автора, редактора і реципієнта.

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти зможуть володіти знаннями про:

- закономірності побудови тексту;
- типологію текстів та їх компонентів;
- основні віхи історії розвитку текстознавства;
- становлення наукових основ вивчення тексту;
- основні лінгвістичні, літературознавчі та інтердисциплінарні теорії тексту (М.Бахтін, Ю.Лотман, Р.Барт, Ж.Дерріда, Ф.Бацевич, М.Крупа, Т.Радзієвська та ін.);
- закономірності співвідношення комунікативних факторів, що становлять основу конструювання тексту;
- основні одиниці всіх структурних рівнів плану вираження та плану змісту тексту як мовленнєвого утворення;
- особливості дії комунікативно-прагматичного принципу при визначенні текстових категорій.

Умітимуть:

- виявляти системний характер зумовленості типологічно позначеної сукупності мовленнєвих властивостей тексту компонентами реального комунікативного акту;
- класифікувати конкретний текст, дати його опис, зазначити характерні якості;
- уміти творити власні тексти й аналізувати власні їх за смисловими та структурними критеріями;
- встановлювати закономірне співвідношення між планом вираження та планом змісту в межах тексту як мовленнєвого утворення;
- вільно володіти спеціальною дослідницькою термінологією;
- володіти навичками самостійного аналізу тексту різної функціонально-стильової форми (наукового, офіційно-ділового, публіцистичного, художнього).

Редагуватимуть:

- різні види та типи текстів;
- різні види видань.

Виконуватимуть:

- різноаспектний лінгвістичний аналіз тексту на рівні його граматики, семантики, прагматики.

Володітимуть:

- метамовою опису й обґрунтування специфіки текстових форм у різних комунікативних контекстах;
- методикою зіставлення текстів реальної та навчальної комунікації.

Аналізуватимуть:

- види редагування;
- особливості редакторської підготовки складових текстів різних стилів;

Створюватимуть:

- власні тексти різних видів, типів, жанрів відповідно до комунікативної мети.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
лекції		практ.	сем.	пк	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Текстознавство як передмова успішного редагування та видавничої справи							
Тема 1. Вступ. Поняття про текст	4	2					
Тема 2. Складники та аспекти тексту	4		2			2	
Тема 3. Базові основи структури тексту	10	4					
Тема 4. Роль та співвідношення мови і тексту	2		2				
Тема 5. Проблематика заголовка в тексті	4	2					
Тема 6. Взаємозв'язок тексту та заголовка, велика літера та географічні і топографічні назви у текстах. Специфіка укладання цитат та епіграфів	4		2			2	
Модульна контрольна робота 1.	2				2		
Разом за змістовим модулем 1.	30	8	6		2	4	
Змістовий модуль 2. Функціональні особливості текстознавства							
Тема 7. Характер прецедентних феноменів	4	2					
Тема 8. Етапи, напрями і види редакторської роботи над текстом	4		2			2	
Тема 9. Поняття про гіпертекст. Технологія, що базується на гіпертексті	4	2					
Тема 10. Аргументація у журналістському тексті	2		2				
Тема 11. Типові скорочення та їх застосування	4	2					
Тема 12. Застосування виділень, чисел, дат, одиниць виміру	6	2					
Тема 13. Структура і квалілогія тексту	4		2			2	
Модульна контрольна робота 2.	2				2		
Разом за змістовим модулем 2.	30	8	6		2	4	
Разом за семестр	60	16	12		4	8	

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Текстознавство як передумова успішного редагування та видавничої справи

Тема 1. Текстознавство як навчальна дисципліна. Вступ. Предмет і завдання курсу. Зв'язок з іншими дисциплінами.

Предмет і завдання курсу. Основні розділи курсу, їхня зумовленість змістом. Зв'язок текстознавства з іншими науками. Наукові основи побудови курсу текстознавства. Поняття про текст. Еволюція поглядів на текст. Розмаїття визначень тексту. Підходи вітчизняних та закордонних науковців. Властивості тексту. Текстологія: основні методологічні принципи і напрями розвитку (текстологія і текстознавство).

Основні поняття: текстологія, текстознавство, текст, властивості тексту.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1,2,3,4

Додаткова: 1,4,5,7,8

Тема 2. Складники та аспекти тексту.

Три аспекти тексту. Журналістикознавчий аспект. Компоненти культурологічного аспекту дослідження. Лінгвістичний аспект. Логічність, зв'язність, цілісність, інформативність, комунікативність тексту. Інтерпретація тексту. Співвідношення понять текст і дискурс, текст і твір.

Основні поняття: твір, дискурс, логічність, зв'язність, цілісність, інформативність, комунікативність тексту.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1,2,3,4

Додаткова: 1,4,5,7,8

Тема 3. Базові основи структури тексту

Структура тексту. Глибинна і поверхнева структура. Авторська і перцептивна змістові структури тексту. Фактологічна структура. Тематичні варіативні структури. Логіко-поняттєва авторська і перцептивна структури тексту. Текстовий континуум як категорія. Кейфреймінг. Основні властивості сприйняття журналістського тексту. Герменевтика як теорія та інструмент розуміння тексту. Композиційна структура тексту. Архітектонічна авторська структура тексту. Емоційно-експресивна структура тексту. Інформаційні (авторська і перцептивна) варіативні структури тексту. Комунікативна авторська структура тексту.

Основні поняття: структура тексту, глибинна, поверхнева, авторська, перцептивна, фактологічна структура тексту.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1,2,3,4

Додаткова: 1,4,5,7,8

Тема 4. Роль та співвідношення мови і тексту

Мова і текст. Лінгвістика тексту як наука. Текст як мовна одиниця. Текст як мовна одиниця. Співвідношення тексту і мовлення. Закони мовознавства. Види лінгвістичного аналізу тексту (семантичний, семіотичний, символний, соціолінгвістичний, прагмалінгвістичний, психолінгвістичний, когнітологічний, дискурсивний, контекстний, контент-аналіз, редагувальний, іміджеологічний). Характеристики професійно написаного тексту. Модальність тексту. Правильність побудови тексту як комунікативної одиниці. Фактологічне опрацювання тексту.

Основні поняття: мова, текст, лінгвістика тексту, лінгвістичний аналіз тексту, модальність тексту.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1,2,3,4

Додаткова: 1,4,5,7,8

Тема 5. Проблематика заголовка в тексті.

Виразність газетного заголовка як самостійної мовної одиниці тексту. Лексичний та семантичний повтори заголовка в тексті. Семантичні та стилістичні ефекти в системі «заголовок – текст». Ефект несправжнього та посиленого очікування. Заголовок і зміст тексту. Класифікації заголовків. Заголовки одного напрямку; комплексні заголовки. Повноформатичні та неповноформатичні (пунктирні) заголовки. Семантичне співвідношення «заголовок – зачин».

Основні поняття: газетний заголовок, класифікації заголовків, види заголовків, комплексні заголовки.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1,2,3,4

Додаткова: 1,4,5,7,8

Тема 6. Взаємозв'язок тексту та заголовка, велика літера та географічні і топографічні назви у текстах. Специфіка укладання цитат та епіграфів.

Правила написання загальних та індивідуальних назв. Написання прикметників з великої та малої літери. Географічні та топографічні власні назви. Астрономічні назви. Правопис складених назв заводів, фабрик, комбінатів тощо. Використання знаків при оформленні цитат. Роль цитат у різних видах літератури. Роль епіграфа в художньому, публіцистичному та науково-популярному текстах. Присвята.

Основні поняття: загальні і власні назви, географічні та топографічні власні назви, астрономічні назви.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1,2,3,4

Додаткова: 1,4,5,7,8

Змістовий модуль 2. Функціональні особливості текстознавства

Тема 1. Характер прецедентних феноменів

Теорія прецедентності: текстознавчий аспект. Прецедентні феномени, їх класифікація. Прецедентна дата, прецедентна подія, прецедентний знак,

прецедентне ім'я, прецедентне висловлювання, прецедентний стиль, прецедентний образ. Текстові ремінісценції. Прецедентний текст. Ідентифікація і типологія патогенного тексту.

Основні поняття: прецедентний феномен, прецедентна дата, прецедентна подія, прецедентний знак, прецедентне висловлення.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1,2,5

Додаткова: 1,4,5,7,8

Тема 2. Етапи, напрями і види редакторської роботи над текстом.

Мовна норма і відхилення від неї як підстава для редагування. Методика виправлення тексту літературним редактором. Оформлення основних елементів тексту. Особливості редагування певних видів текстів. Особливості підготовки рекламних текстів.

Основні поняття: мовна норма, текст, види тексту, рекламний текст, журналістський текст.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1,2,5

Додаткова: 1,4,5,7,8

Тема 3. Поняття про гіпертекст. Технологія, що базується на гіпертексті

Гіпертекст як інформаційна технологія. Гіпертекст як форма організації інформації. Гіпертекстова технологія. Гіпертекстові системи. Недоліки гіпертекстових систем. Методика створення гіпертекстів.

Основні поняття: мовна норма, текст, види тексту, рекламний текст, журналістський текст.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1,2,5

Додаткова: 1,4,5,7,8

Тема 4. Аргументація у журналістському тексті.

Сутність та ознаки журналістського тексту. Особливості та види оцінки в публіцистичному тексті. Журналістський текст як структурна цілісність. Передумови і методи створення журналістського тексту. Аргументація та її різновиди. Аргументованість. ФССК оцінки відносно функціонального стилю. Породження та існування тексту: автор – реципієнт.

Основні поняття: текст, журналістський текст, аргументація, види аргументації.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1,2,5

Додаткова: 1,4,5,7,8

Тема 5. Типові скорочення та їх застосування. Застосування виділень, чисел, дат, одиниць виміру

Правила написання одиниць виміру, чисел, дат. Скорочені назви одиниць виміру. Скорочений перелік найважливіших основних і похідних одиниць Міжнародної системи СІ. Особливості утворення назв кратних або часткових одиниць. Особливості функціонування одиниць виміру в різних видах літератури. Застосування виділень у тексті.

Основні поняття: текст, журналістський текст, аргументація, види аргументації.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1,2,5

Додаткова: 1,4,5,7,8

Тема 6. Структура і квалілогія тексту

Наука про якість журналістського тексту. Критерії якості тексту у видавничій практиці. Змістові показники якості тексту. Чинники зниження якості тексту. Композиція та архітектоніка тексту, абзацоподіл. Місце і види рубрик.

Основні поняття: квалілогія, текст, якість тексту, композиція та архітектоніка тексту.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1,2,5

Додаткова: 1,4,5,7,8

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за один вид роботи	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
1. Відвідування лекцій	1	4	4	4	4
2. Відвідування практичних занять	1	3	3	3	3
3. Робота на практичному занятті	10	2	20	2	20
4. Виконання завдання для самостійної роботи	5	4	20	4	20
5. Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25
<i>Разом</i>			72		72
<i>Максимальна кількість балів</i>		144			
<i>Розрахунок коефіцієнта</i>		1,44			

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Змістовий модуль 1. Текстознавство як передумова успішного редагування та видавничої справи.

Тема 1. Текстознавство як навчальна дисципліна. Вступ. Предмет і завдання курсу. Зв'язок з іншими дисциплінами

1. Зробити короткий огляд історії текстології.
2. Коротко охарактеризувати розвиток і застосування текстознавства.

Тема 2. Складові аспекти тексту.

1. Дайте повну характеристику структури тексту (глобальна структура тексту: її поділ).
2. Здійсніть порівняльно-аналітичний аналіз поміж поверховою та глибинною структурою тексту.

Тема 3. Базові основи структури тексту

1. Аргументовано віднайдіть порівняльну характеристику поміж композиційної та архітектонічної структур тексту. Визначте їх функції.
2. Віднайдіть найхарактерніші відмінності поміж несправдженим Посиленим очікуванням. Продемонструйте на прикладах.

Змістовий модуль 2. Функціональні особливості текстознавства

Тема 1. Характер прецедентних феноменів

1. Витлумачте для себе поняття текстових ремінісценцій та визначте типи патогенних текстів. Продемонструйте на прикладах.

Тема 2. Етапи, напрями і види редакторської роботи над текстом

1. Визначте функціональне призначення гіпертекстової системи.
2. Визначте недоліки гіпертекстових систем. У чому вони полягають?

Тема 3. Поняття про гіпертекст. Технологія, що базується на гіпертексті

1. Впорядкуйте таблицю, в якій вибудуйте різні види рубрик. Їхнє розташування щодо тексту та специфіки різних видань.

Тема 4. Аргументація в журналістському тексті.

1. Впорядкуйте таблицю та вибудуйте різні види використання абзацних переліків. Їхнє розташування щодо тексту та специфіки різних видань.

Критерії оцінки результатів самостійної роботи

У процесі виконання самостійної роботи викладач оцінює:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Максимальна кількість балів за виконану роботу - 5

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Критерії і норми оцінювання модульної (контрольної) роботи

Максимальна кількість балів - 25	Критерії оцінювання
25 - 20	Завдання виконані якісно (90% - 100% виконання усіх розділів модульної (контрольної) роботи).
19 - 15	Завдання виконані якісно з достатньо високим рівнем правильних відповідей (89% - 75% виконання усіх розділів модульної (контрольної) роботи).
14 - 10	Завдання виконані якісно з середнім показником правильних відповідей (74% - 50% виконання всіх розділів модульної (контрольної) роботи).
0	Завдання не виконано (виконання 49% усіх розділів модульної (контрольної) роботи).

Модульний контроль проводиться в письмовій формі: письмове тестування, ведення таблиці, модульна контрольна робота.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Залік. Виставляється за результатами набраних балів під час практичних занять, модульних контрольних робіт, самостійної роботи.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100	Відмінно
B	82-89	Дуже добре
C	75-81	Добре
D	69-74	Задовільно
E	60-68	Достатньо
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу

7. Навчально-методична карта дисципліни

VI семестр

Разом: 60 год.: лекції – 16 год., практ. – 12 год., МКР – 4 год., інд. – 8 год., сам. р. – 20 год

Модулі	Теми лекцій	Теми практичних занять	Модульний контроль
Змістовий модуль 1. Текстознавство як передумова успішного редагування та видавничої справи	Вступ. Поняття про текст		
		Складові аспекти тексту	
	Базові основи структури тексту		
	Базові основи структури тексту		
		Роль та співвідношення мови і тексту	
	Проблеми заголовка в тексті		
		Взаємозв'язок тексту та заголовка, велика літера та географічні і топографічні назви в текстах. Специфіка укладання цитат та епіграфів	
			МКР №1
Змістовий модуль 2. Функціональні особливості текстознавства	Характер прецедентних феноменів		
		Етапи, напрями і види редакторської роботи над текстом	
	Поняття про гіпертекст. Технологія, що базується на гіпертексті		
		Аргументація у журналістському тексті	
	Типові скорочення та їх застосування		
	Застосування виділень, чисел, дат, одиниць виміру		
		Структура і квалілогія тексту	
			МКР №2

8. Рекомендовані джерела

Базова

1. Серажим К. Текстознавство : навч.-метод. комплекс / упор. К. С. Серажим. – К., 2012. – 188 с.
2. Серажим К. С. Текстознавство : підручник / Катерина Степанівна Серажим . – 2-ге вид. – Київ : ВПЦ "Київський університет", 2012 . – 528 с.
3. Тимошик М. Історія видавничої справи : Підручник. – К. : Наша культура і наука, 2003. – 496 с.
4. Тимошик М. Її величність – книга / Передмова В. Скопенка. – К. : Наша культура і наука, 1999. – 308 с.
5. Тимошик М. Книга для автора, редактора, видавця / М. Тимошик. – К. : Наша наука і культура, 2006. – 400 с.

Допоміжна

1. Бацевич Ф. С. Лінгвістика тексту : підручник / Флорій Бацевич, Ірина Кочан. – Львів : ЛНУ ім. І.Я.Франка, 2016. – 316 с.
2. Запаско Я. Ошатність української рукописної книги. – Львів : Фенікс, 1998. – 136 с.
3. Книга і друкарство на Україні / За ред. П. Попова. – К. : Наукова думка, 1964. – 314 с.
4. Низовий М., Тимошик М. Українське друкарство і видавнича справа на сторінках російської енциклопедії “Книга” // Друкарство. 2000. № 6. С. 90 – 93.
5. Степовик Д. Історія Києво-Печерської лаври. – К. : Видавн. відділ УПЦ КП, 2001. – С. 15 – 136.
6. Тимошик М. Першодруки (інкунабули) // Українська мова. Енциклопедія. – Вид. 2-ге. – К. : УРЕ, 2004. – С. 473.
7. Черниш Н. Бібліографічна комісія НТШ як центр дослідження української книги : Навч. посібник. – К. : Наша культура і наука, 2003. – 188 с.
8. Якимович Б. Іван Франко – видавець: книгознавчі та джерелознавчі аспекти. – Львів, 2006. – 692 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. В. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Схомлинського
www.dnpb.gov.ua/
3. Бібліотека українських підручників
<http://pidruchniki.ws/>
4. Библиотека Гумер
<http://www.gumer.info/>

